

NOAH E. COTSEN LIBRARY OF
YIDDISH CHILDREN'S LITERATURE

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 11894

DOS VINTER HEYZL OYF DER
STUDIANA

D. N. (Dmitrii Narkisovich) Mamin-

*The original of this title comes from the permanent collection of the
YIVO Institute for Jewish Research, New York, NY*

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

שור-ביבליאָטיק.

No 25.

דער נאָרמאַלער פּאַרטיקולאַר.

דער ווינטער-דייטש און דער סאַטורנאַל.

סוף חשבון - דער פּאַרטיקולאַר.

דאָס ווינטער-הייזל אויף דער סטודיאָנאַיאַ.

I

דער אַלטער איז געדעגן אויף זיין באַנק-פעטל
נעבן אויוון, איינגעדעקט אין זיין אַלטער קאַלדרע פון
אויסגעקראַכענער הירשן-פעל, צי איז איצט פריה, צי
שפעט, האָט ער ניט געוואוסט, און ער האָט עס ניט
געקאָנט וויסן, ווייל טאָגן האָט אָנגעהויבן שפעט, און
דער הימל איז נאָך פון אָונט און געווען באַדעקט מיט
נידעריגע האַרבסט-וואַלקענס, אויפשטעהן האָט זיך ניט
געגלוסט: אין שטיבל איז געווען קאַלט, און שוין אַ
מעשה פון עטליכע טעג, אַז דער רוקן און די פיס טוען
אים שטארק וועה שלאַפן האָט ער אויך ניט געוואָלט,
און ער איז זיך גלעגן גלאַט אַזוי זיך, אַבי איבערצו-
שטופן די צייט, און וואוהין האָט ער זיך דאָס געהאַט
איינן? אויפגעוועקט האָט אים דאָס שטילע דראַפען
אין טיר, — דאָס האָט זיך געפעטן אין שטיבל אַריין מוז-
גאַרקא, ניט קיין גרויסער, ראַפער וואוילישער הונט,
וואָס לעבט שוין אין דעם דאָזיגן שטיבל אַ יאָר צעהן.
— אַט העל איך דיר געבן, מוזגאַרקאַ... האָט דער
אַטיטשקער געוואָרטשעט, איינהילנדיג זיך אין זיין קאַל-
דרע, — דראַפע זיך, דראַפע זיך...

דער הונט האָט אויף אַ וויילע אויפגעהערט צו דראַ-
פען זיך אין טיר און נאָכדעם האָט ער זיך צעוואָיעט
אויף אַ קלאָגעדיגן אויסגעצויגענעם קוד.

— אַ די וועלף זאָלן דיך עסן!.. האָט זיך דער
אלטיטשקער געזידלט, אויפהויבנדיג זיך פּונט בעטל.

ער איז אין דער פינסטער צוגעגאנגען צו דער טיר,
זי אויפגעמאַכט און האָט שוין גלייך פאַרשטאַנען פאַרוואָס
ס'ברעכט אים דער רוקן, און פאַרוואָס דער הונט וואָיעט
דאָס אזוי. אַדל, וואָס מע האָט נאָר געקאָנט זעהן דורך
דער אויפגעמאַכטער טיר, איז געווען באַדעקט מיט שניי.
ער האָט גאַנץ קלאָר געזעהן, ווי אין דער לופט דרעהט
זיך אַ נעץ פון ווייכע פּוכיגע שנייעלאך, אין שטיבל
איז געווען פינסטער, און אַדאַנק דעם ווייסן שניי האָט מען
אַדל געקאָנט זעהן—אי דעם וואַלד, אי דאָס אָנגעברוגזמע,
שוואַרץ געוואָרענע טייכל, אי דעם שטיינערדיגן פאַר-
פאַרג*), וואָס האָט זיך אַרײַנגעשניטן אין דעם טײַך. דער
קלוגער הונט איז געזעסן בײַ דער אויפגעמאַכטער טיר
און מיט קלוגע, ברענענדיגע אויגן געקוקט אויף זײַן בעל-
הבית.

— גו, וואָס זשע, הייסט עס—אַ סוף!.. האָט דער אַל-
טיטשקער געענפערט אויף דער שטומער שאדה אין
דעם הונט אויגן, —מ'קאָן גאַרניט מאכן, ברודערל, פאַר-
פאַדן!..

דער הונט האָט אַ מאַך געטאָן מיט זײַן עק און
שטיל אַ וואָיע געטאָן מיט יענעם שטידן ליבן וואָיען,

*) Мысль.

מיט וועדכן ער פלעגט בלויז באגעגענען זיין בעד-הבית
— נו, פארפאלן, וואָס קאָן מען טאָן, מוזגארקאָ? ...
אוועק אונזער ליבער זומער, און איצט וועלן מיר זיך
מוזן פארקלייבן אין אונזער נאָרע אַרײַן...

גלייך נאָך די דאָזיגע ווערטער איז מוזגארקאָ
אויפגעשפרונגען, און איידער דער בעד-הבית האָט זיך
נאָך אומגעקוקט, איז ער שוין געווען אין שטוב.

— וואָס, האַלטסט אויך נישט פון דעם ווינטער, האָ?
האָט דער אַלטער גערעדט צו זיין הונט. איינהייצנדיג
די הרובע, וואָס איז געווען געמאַכט פון ווידע שטיינער,
עס געפעלט דיר ניט, האָ?

— דער פלאם, וואָס האָט זיך געוויגט אין הרובע, האָט
באָלויכטן דאָס באַנק-בעטל, אויף וועדכן דער אַלטער
איז געשלאָפן, און דאָס גאַנצע ווינקל פון שטוב. פון
דער פינסטער האָבן זיך געזעהן די פאַררויכערטע בער-
ווענעס, וועלכע זיינען ערטערווייז געווען באַדעקט מיט
שימד-און מאָך, די נעץ, וואָס איז געהאַנגען אין ווינקל,
די ניט פאַרענדיגטע פאַסטעלעס, עטליכע פעלעכלאָך פון
וועווריקעס, וואָס זיינען געהאַנגען אויף אַ היזצערנעם
פלעקל, און נעהענטער פון אַלץ דער אַדטיטשקער—אָן
געהויקערטער, גרייז-גרויער, מיט אַ שרעקליך געזיכט.
דאָס דאָזיגע געזיכט איז געווען אַזוי ווי אויסגעקרימט
אן אַ זייט, דאָס לינקע אויג איז אויסגערונען און איז
געווען פאַרמאַכט מיט אַ געשוואַלענער וויהע. דאָך האָט
די גרייז-גראָווע באַרד אַ ביסל פאַרדעקט די העסליכקייט!

פאר מוזגארקען איז דער אלטיטשקער געווען ניט שען
און ניט מיאוס.

ביו דער אלטיטשקער האָט אויסגעהייצט די הרובע
איז דערווייל געוואָרן ליכטיג. דער גרויער ווינטערדיגער
פריהמאָרגן האָט זיך אזוי שווער אָנגעהויבן, גלייך ווי די זון
וואָלט ניט בכוח געווען צו לייכטן. אינעוועניג, אין שטיבל
האָט מען קוים געקאָנט זען די ווענט, ביי וועלכע
ס'האָבן זיך געצויגן עטליכע ברייטע נאַרעס פון שווערע
גראַבע ברעטער. דאָס איינציגע פאַנסטער, וואָס איז
מער פון אַ העלפט געווען פאַרקלעפט מיט פיש-פאַכיר,
האָט קוים-קוים דורכגעלאָזט די שיין פון טאָג. מוזגארקאָ
איז די גאַנצע צייט געזעסן נעבן דער שוועל און מיט
געדולד באַטראַכט זיין בעל-הבית, אָבער דאָס געדולד
פון אַ הונט מוז אויך ווען עס איז האָבן אַ
סוף, און מוזגארקאָ האָט זיך ווידער שטיל צעוואָיעט.
— באַלד, האָב צייט. — האָט אים דער אַלטער געענ-
פערט, צורוקנדיג דאָס קעסל וואָסער נעהענטער צום
פֿייער. — וועסט נאָך צייט האָבן...

מוזגארקאָ האָט זיך אויסגעצויגן אויף דער ערד,
אָוועקגעלעגט זיין קלוגן קאָפּ אויף די פּעדערשטע לאַפעס
און ניט אַראַפּגעלאָזט קיין אויג פון זיין בעל-הבית. און
ווי נאָר דער אלטיטשקער האָט אַרויפגעוואָרפן זיין צע-
ריסן טולופל אויף די פלייצעס, האָט זיך דער הונט
פרעהליך צעהאַווקעט און זיך אַ לאָז געטאָן צו דער טיר.
— אָט פאַרוואָס ס'ברעכט מיר שוין זעם דריטן
טאָג דער רוקן. — האָט זיך דער אַלטער אָנגערופן צום

הונט. ס'איז דער בעסטער סימן אויף אַ געוויטער. זעה נאָר, ס'אַראַ שניי איז דאָס אויסגעפאלן. — איבער אײן נאַכט האָט זיך אַלץ אַרום און אַרום שטאַרק געענדערט, דער וואַלד האָט אויסגעזעהן צו זײן נעהענטער, דאָס טײַכל איז עפּיס אַזוי ווי שמעלער גע- וואָרן, און די נידעריגע ווינטער-וואַלקענס זײנען אַזוי ווי געקראַכן איבער דער ערד און ס'איז געווען מאַדנע, וואָס זײ פאַרטשעפען זיך ניט פאַר די שפּיצן פון די טענענבויםער און פּיכטעס. און בכלל האָט אַלץ אויסגע- זעהן אַזוי אַרים און טרויעריג, און די פּוכיגע שנייעלאַך האָבן זיך געדרעהט אין דערלופטן און געפאַלן אויף דער אָפּגעשטאַרבענער ערד. דער אַלטער האָט זיך אומ- געקוקט אויף הינטער זײן הייז, דאָרט האָט זיך געצויגן דער פאַרראַסטעטער זומפּ, אויף וועלכן ס'האַבן זיך וואו- ניט-וואו געזעהן שטרויכן און פלעצלאַך באַוואַקסן מיט האַרטן, לאַנגן זומפּן-גראָן. דער דאָזיגער זומפּ האָט זיך געצויגן אַן ערך פּופּציג ווערסט און האָט אָפּגעטיילט דאָס הייז פון דער לעבעדיגער וועלט. און ווי קליין האָט איצט דאָס דאָזיגע הייזל אויסגעזעהן. גלייך ווי ס'וואַלט איבער נאַכט אײַנגעוואַקסן געוואָרן אין דער ערד. ביים סאַמע ברעג פון טײַכל איז געשטאַנען אַ קליין שיפל. מוזאַרקאַ איז דער ערשטער אין דעם אַרײַנגע- שפרונגען, ער האָט זיך אנגעשפאַרט מיט די פעדערשטע לאַפעס אין זײם פון שיפל און גענומען קוקן ארויף טײַך, אַהין, וואו ס'האַט זיך אַרויסגעזעהן דער פאַרבאַרג, און האָט שטיל אַ וואַיע געטאַן.

— וואָס האָסטו זיך אזוי דערפרעהט?— האָט זיך דער
אַלטער אָנגערופן, וואַרט, ס'קאָן נאָך זײַן, אז ס'איז גאָר-
נישט.

דער הונט האָט אָבער געוואוסט, אז ס'איז דאָרט
יאַ עפּיס פאַראַן און האָט זיך ווידער צעוואַיעט. ער
האָט געזעהן די פאַרוונקענע שווימערלאַך*) פון דער
ווענדע**). דאָס שיפל האָט זיך אַ לאַז געטאָן אַרויף טײַך
בײַם סאַמע ברעג, דער אַלטער איז געשטאַנען אין מיטן
שיפל און געטריבן עס פאַראויס, אָפּשפאַרנדיג דאָס
שיפל מיט אַ לאַנגן שטעקן. ער האָט אויך געוואוסט פון
דעם הונטס וואַיען, אז עפּיס מוז שוין דאָרט זײַן. די
ווענדע איז טאַקי פונקט אין דער מיט געווען איינגע-
זונקען, און, אז דאָס שיפל איז צוגעשוואומען, האָט עס
די הילצערנע שווימערלאַך אַראָפּגעצויגן נאָך טיפער.

— ס'איז דאָ, מוזאַרקאַ!..

די ווענדע איז באַשטאַנען פון אַ גראָבער שטריק, צו
וועלכער ס'זײַנען אין דער גאַנצער לענג געווען צוגע-
בונדן דינע שנירלאַך און ווענדקעס פון האָר. יעדער
שנירל און ווענדקע האָט זיך פאַרענדיגט מיט אַ שאַרפן
האַטשיק. דער אַלטער איז צוגעפאַרן צום עק פון שטריק
און פאַמעליך אָנגעהויבן ארויסציהען זי פון וואַסער.
דער פּאַנג איז געווען אַ גוטער: צוויי גרויסע סיגן,
עטליכע סטרעליאַדעס, אַ העכט, און פינף שטיק סודאַ-
קעס. דער העכט איז געווען אַ גרויסער, און דער אַלטער

*) Поплавки.

**) Снасть.

האָט זיך גענוג אנגעהאָרעוועט, ביז ער האָט אים אַרויס-
באַקומען פון וואַסער. ער האָט אים פריהער פאַרזיכטיג
צוגעשדעפט צום שיפל, אים פריטשמעלעט, און ערשט
נאָכדעם אַרויפגעשדעפט אין שיפל אַריין. מוזגאַרקאַ איז
די גאַנצע צייט געווען אויפ'ן נאָז פון— שיפל און זיך
צוגעקוקט צו-אַלץ, וואָס ווערט דאָ אָפגעטאַן.

— וואָס, דו האַלטסט אויך פון סטערליאָדעס?— האָט
זיך דער אלטער גערייצט מיט אים, באַווייזנדיג אַ פיש, —
אַבער כאַפן קאַנסטו ניט... וואַרט, מיר וועלן היינט אָפ-
קאַכן אַ פיש-וויך. אין אַזאַ דרויסן פאַנגט זיך בעסער...
די פיש פאַרקלייבן זיך איצט אויפ'ן ווינטער אין
די טייך-גריבער, און מיר וועלן זיי טאַקי פון דאָרט
כאַפן... נו, מוזגאַרקאַ, אויף היינט וועט זיין גענוג... מיר
קאַנען שוין פאַרן אַהיים! די סודאַקעס וועלן מיר אויפ-
הענגען און אויסטריקענען, און ערשט נאָכדעם וועלן
מיר זיי פאַרקויפן די סוחרים.

דער אַלטער פלעגט זיך אַזוי נוהג זיין: פון סאַמע
פרייהייט אָן פלעגט ער זיך נעמען צוגרייטן פיש פאַר
די סוחרים, אַ טייל פלעגט ער טריקענען אין שטוב, אַ
טייל אויף דער זון, און דעם רעשט פלעגט ער אַריין-
וואַרפן אין אַ טיפער גרוב אַריין, וואָס האָט אויסגעזעהן
ווי אַ ברונים; מיט די דאָזיגע פיש פלעגט זיך מוזגאַרקאַ
שפייזן. אין משך פון גאַנצן יאָר האָבן זיך ביים
אַלטן ניט אויסגעלאָזט קיין פרישע פיש. אַ צרה איז
נאָר געווען מיט זאַלץ און מיט ברויט. עס פלעגט אים
אַפט אויספעלן זאַלץ צו זאַלצן די פיש און ברויט צום

עסן. שפייז פלעגט מען אים ברענגען פון ווינטער צו ווינטער.

— אָט באַלד וועלן קומען די פּורן, — האָט דער אַלטיטשקער גענעבן צו פאַרשטעהן דעם הונט, — זיי וועלן אונז ברענגען פרויט, זאַך און פּודווער... נאָר דאָס שטיבל אונזערס, ברודער, איז אויף צרות.. ס'פאַלט איין, מוזגאַרקא!

די האַרבסטטיגע טעג זיינען קורצע. און דער אַלטער פלעגט כמעט אַ גאַנצן טאָג אַרומקוקן זיין הייז און עס פאַרריכטן, באַוואַרענענדיג זיך אויף ווינטער. דער מאַך איז כמעט אינגאַנצן אַרויסגעפאַלן, אייניגע פּערווענעס זיינען געווען צעפּוילט. מ'וואַלט שוין פון לאַנג געדאַרפט איבערבויען דאָס הייז, אָבער איינער אַליין האָט ער גאַרניט געקאַנט טאָן.

— עט, איך וועל שוין ווי-ניט-ווי איבערקומען דעם ווינטער. — האָט דער אַלטער גערעדט צו זיך אַליין, קלאַפּנדיג מיט דער האַק איבער די פּערווענעס. — און אז די פּורן וועלן קומען, וועלן מיר זעהן. פון זינט דער שניי איז אויסגעפאַלן, האָט ער גע- האַלטן אין איין טראַכטן פון די פּורן, וועלכע פלעגן קומען מיטן ערשטן שליסט וועגס, ווי נאָר די טייכן האָבן זיך געשטעלט. מענשן פלעגט ער זעהן נאָר איינ- מאַל אין יאָר. און טראַכטן איז גראַד געווען פון וואָס מוזגאַרקא האָט כמעט פאַרשטאַנען יעדער וואָרט, וואָס זיין בעל-הבית פלעגט אַרויסרעדן, און ביי דעם איינעם וואָרט, פּורן, פלעגט ער אָנהויבן קוקן אויפן טייך, ווי ער

וואָלט געענפערט: אָט פון וואַנען די פורן וועלן דאָס
קומען, פון יענער זײַט פאַרבאַרג וועלן זײ קומען.

צו דעם הייזל איז געווען צוגעבויט אַ גרויסע נײַ-
דעריגע קאַמער. זומער האָט דער אַלטער זי אויסגעניצט
פאַר אַ קאַמער, און ווינטער פאַר אן איינפאַר הויז. וואו
די פורמאַנעס פלעגן נעכטיגן. נאָך פון אָנהויב האַרבעסט
פלעגט דער אַלטער מאַכן נעבן דעם איינפאַרהויז אַ גע-
דיכטע צוים פון יונגע פענטעס, כדי צו פאַרהיטן די
פערד פון קעלט. די פערד מאַטערן זיך אָן אַ גאַנצן
וועג, און שוויצן, און דאָ, אַז ס'נעמט נאָך בלאָזן אַ
קאַלטער מזרחדיגער ווינט! אַך, ס'אַראַ ווינט דאָס איז!
אַפילו די בוימער קאַנען עס ניט איבערטראָגן און ציהען
אויס זייערע צווייגן צו דער וואַרימער זײַט, פון וואַנען
ס'קומען פרייהינגס-צײַט צו פליהען די פטיגלען.

דער אַלטער האָט געענדיגט זײַן אַרבעט. ער האָט
זיך אַוועקגעזעצט אויף אַ קלעצל נעבן פענסטער פון
זײַן הייזל און זיך פאַרטראַכט. דער הונט האָט זיך אַוועק-
געזעצט נעבן אים און אַרויפגעדעגט זײַן קלוגן קאַפּ
אויף זײַנע קנייה. פון וואָס האָט דאָס דער אַלטער גע-
טראַכט? דער ערשטער שניי פלעגט אים שטענדיג דער-
פרעהען. אָדער ער פלעגט אים אַרויפפירן אויף טרויעריגע
געדאַנקען. ער פלעגט אים דערמאַנען דאָס אַלטע, וואָס
איז פאַרבליבן דאָרט הינטער יענע פּערג, פון וועלכע
דער טײַך סטודיאָנאַיאַ לויפט אַראָפּ. דאָרט האָט
ער געהאַט זײַן אייגן הויז, זײַן משפּחה, פריינט און קרובים,
און איצט איז שוין קײנער פון זײַ ניטאָ. ער האָט זײַ אַלעמען

איבערגעלעבט, און אָט וואוהין גאָט האָט אים פאַרשיקט
אויף דער עלטער! ער וועט שטאַרבן און ס'וועט אַפילו
ניט זײַן, ווער ס'זאָל אים די אויגן צומאַכן. אַך, ווי
שווער איז די איינזאַמקײט אויף דער עלטער, און דער
אַרום און אַרום איז וואַלד און וואַלד, שאַ, שטיק, ס'איז
ניטא מיט וועמען אַ וואָרט אויסצורעדן. איין טרייסט
איז אים נאָך געפליבן: דער הונט, און ליב געהאַט האָט
אים דער אַלטער, נאָך מער, ווי ס'האַט ליב איין מענש דעם
אַנדערן. ער איז דאָך פאַר אים געווען אַדזן און האָט
אים אויך ליב געהאַט. ניט איינמאָל האָט שוין געטראָפן,
אַז אויף דער יאַגד האָט מוזגאַרקאָ מקריב געווען זײַן
הינטיש לעבן פאַר זײַן בעד-הבית, און שוין צוויי מאָל האָט
אים אַ בער שיער ניט צעמויקט פאַר זײַן העלדישקײט.

ביוט דאָך שוין גאָר אַ זקן, מוזגאַרקאָ. האָט דער
אַלטער געזאָגט, קוקנדיג אויף דעם הונטס רוקן.—דײַן רוקן
האַט זיך אויסגעגלייכט, פונקט ווי בײַ אַ וואָלף, און די
צײַן דײַנע זײַנען שוין אויך ניט שאַרף, און די אויגן
זײַנען שוין מוטנע... עך-עך, דו אַלטער, אַלטער! ווינטער
וועלן דיך נאָך די וועלף אויפפרעסן! ס'זײַזט אויס, אַז
ס'איז שוין געקומען אויך אונזער צײַט, צו שטאַרבן.

דער הונט האָט איינגעשטימט צו שטאַרבן אויך..
ער האָט זיך נאָר נעהענטער צוגעדריקט מיטן גאַנצן
קערפער צו זײַן בעד-הבית און האָט רחמנותדיג גע-
פּינטעלט מיט די אויגן. און ער איז געזעסן און אַלץ גע-
קוקט אויף דעם שוואַרץ געוואָרענעם טײַכד, אויף דעם
געדיכטן וואַלד, וועלכער האָט זיך ווי אַ גרינע וואַנט

געצויגן אויף הונדערטער ווערסט, אהין, אוש צום יב-
הקרח, אויף די בערג, וואָס האָבן זיך קוים-קוים געזעהן
ביים אויספלוס פון דער סטודיאָנאַיאַ, — ער האָט געקוקט
און זיך ניט גערירט פון אָרט, אינגאַנצן פאַרטאָן אין
זיינע שווערע זקנישע געדאַנקען.

אָט פון וואָס דער אַלטער האָט געטראַכט:

געבוירן און אויסגעוואַקסן איז ער אין אַ פאַר-
וואָרפן וואַלד-דערפל — טשאַפלאַן, וואָס האָט זיך
געפונען ביים טייך קאלווא. דאָס אָרט איז געווען אַ
פאַרוואַרפענס, אַ וואַלדיגס, קיין ברויט איז דאָרט ניט
געוואַקסן, און די פויערים האָבן געצויגן זייער חיונה
פון יאָגד, ווער פון פליטן, ווער פון פישעריי. דאָס דאָרף
איז געווען אַן אָרימס, ווי אַלע דערפער אין טשערדינער
געגנט, און פיל מענשן פלעגן אוועקגעהן זוכן אַרבעט
ערגיץ אין דער פרעמד: אין די זאַלץ-גראַבנס, אויף די
פליטן, וואָס פלעגן געהן אויפן טייך ווישעראַ, און וואו
די וואַלד-סוחרים פלעגן בויען גרויסע באַרוזשעס, אויף
די אייזן-גיסערייען ביים טייך קאַמאַ, דער אַלטער איז נאָך
דעמאָלט געווען גאָר אַ יונגער, און גערופן האָט מען
אים אין דאָרף יעלעסקאַ שישמאַר, — די גאַנצע משפּחה
האָט געהייסן שישמאַר. דער פאָטער איז געווען אַ יעגער
און יעלעסקאַ איז נאָך יינגעלווייז מיט אים אויסגעווען
וואו די קאלווא האָט אַן עק. זיי פלעגן שיסן וואַלד-
הירשן, וועווריקעס, הינער-הירשן, בערן — אַלץ, וואָס
ס'האָט זיך געמאַכט. זיי פלעגן זיך אוועקלאָזן אויף דער
יאָגד און ערשט אין צוויי-דריי וואָכן אַרום זיך אומ-

קערן צוריק אַהיים. נאָכדעם איז יעדעסקאָ אויסגעוואַקסן
האַט חתונה געהאַט און געוואוינט אין זײַן אייגן הײַז
אין טשאַפּלאַן. און אַליין פּלעגט ער אויך ווייטער לעבן
פון דער יאָגד. ביסלאַכווייז האָט זיך זײַן געזינד פאַר-
גרעסערט. ער האָט געהאַט צוויי יינגלאַך מיט אַ מיידעלע,
גאַלדענע קינדער, ווען זיי וואָלטן אונטערגעוואַקסן. וואָלטן
זיי געהאלפן דעם טאַטן אויף דער עלטער. אָבער ס'איז אים,
ווייזט אויס, נישט באַשערט געווען צו האָבן קיין נחת:
יעדעסקאָס משפּחה איז אויסגעשטאַרבן פֿון כאַלערע... דער
אומגליק האָט געטראָפּן אין האַרבסט, בעת ער איז מיט
אַ גאַנצער חברה יעגער אַוועק אין די בערג אויף דער
יאָגד, אַוועק פון דער היים און געלאָזט משפּחה, און אומגע-
קערט האָט ער זיך אַן עלענדער. כמעט האַלב טשאַפּלאַן
איז דעמאָלט אויסגעשטאַרבן: די האַלערע איז אַהין גע-
קומען פון דער קאַמאַ, וואוהין די טשאַפּלאַנער פויערים
פלעגן אַוועקגעהן אויף אַרבעט. און זיי האָבן דאָס אַראָפּ-
געבראַכט די דאָזיגע שרעקליכע קרענק, וואַלכע האָט
געשניטן מענשן, ווי גראָן.

אַ לאַנגע צײַט האָט יעדעסקאָ געטרויערט נאָך זײַן
הויזגעזינד, אָבער אַ צווייטן מאָל האָט ער שוין ניט חתונה
— געהאַט: ס'איז שוין געווען צו שפּעט. און אַזוי איז ער
שוין פאַרבליבן אַן עלנדער און האָט זיך נאָך מיט מער
ברען גענומען צו דער יאָגד. אין וואַלד איז געווען
עפּיס פּרעהליכער, און דערצו נאָך איז שוין יעדעסקאָ
געווען געוועהנט צו אים, און האָט זיך דאָרט געפּיהלט
ווי אין דערהיים. אָבער דאָ האָט מיט אים געטראָפּן אַן

אומגליק. ער האָט אָנגעטראָפֿן אויף אַ בערישער נאָרע, שוין איינמאָל אַ חיה געפונען, און ער האָט שוין אפילו געהאַט אויסגעזעכנט, אַז פאַר דער פֿעל וועט ער אין טשערדין באַקומען אַ גאַנץ פינפֿערל. שוין ניט דאָס ערשטע מאָל, אַז ער האָט צו טאָן מיט אַ בער, אָבער דאָס מאָל האָט אים ניט אָפֿגעגליקט: יעדעסקא האָט זיך אויסגעגליטשט און דער בער האָט אים צוגעדריקט. די צערייצטע חיה האָט אים צעמזיקט ביז צום טויט און דאָס פנים האָט ער אים מיט אַ זעץ פֿון דער קאַפּע אינ-גאַנצן אויסגעקרייט אָן אַ זייט. קוים מיט צרות איז יעדעס-קאָ צוגעקראָכן צו דער היים, און דאָרט האָט אים אַ היימישער שפּרעכער געהייזט כמעט אַ האַלב יאָר: ער איז געבליבן לעבן, אָבער ער איז געוואָרן אַ קאַליקע. ער האָט שוין ניט געקאָנט ווײַט אַוועקגעהן אין וואַלד אַרײַן, ווי ער פֿלעגט דאָס פֿריהער טאָן, בעת ער פֿלעגט טרייבן אַ הירש אויף די סקוס זיבעציג ווערסט נאָכאַנאַנד, ער האָט שוין מער ניט געקאָנט זיך באַטייליגן אין דער הברה יעגערס, מיט איין וואָרט, ס'האָט זיך מיט אים געטראָפֿן אַ שרעקליכער אומגליק.

ביי זיך אין דאָרף האָט שוין יעדעסקא ניט געהאַט וואָס צו טאָן. לעבן פֿון נדבות האָט ער אויך ניט גע-וואָלט, און ער איז אַוועקגעאַנגען קיין טשערדין, צו די באַקאַנטע סוחרים, וועמען ער פֿלעגט פֿריהער פֿאַרקויפֿן זײַן סחורה אפֿשר וועט ווער פֿון זײַ קריגן פֿאַר אים עפֿיס אַרבעט, און זײַ האָבן טאַקי געפונען.

— ביזט אמאָל געווען אויפן וועג פון קאלוואַ
קיין פעטשאַראָ? — האָבן די סוחרים געפרעגט— דאָרט
אויף דעם טייך סטודיאָנאַיאַ שטעהט אַ ווינטער-הייז, איז
אַט, וועסטו דאָרט זיין אַ שומר. די גאַנצע אַרבעט איז
אַר ווינטער-צייט: באַגעגענען און באַגלייטן די פורן.
און נאָכדעם ביזטו אַ גאַנץ יאָר פריי. קעסט וועסטו
האָבן אומזיסטע, מיר וועלן דיר שיקן שפייז, קליידער
און יאָגד-מכשירים— און דו קאָנסט זיך דאָרט מסחרן
אויף וואָס די וועלט שטעהט.

— ווייטליך אַ ביסל, מינע האַרעלאַך... האָט זיך
יעלעסקאַ געקווענקעלט, וועסט דאָרט אויף הונדערט
ווערסט קיין לעבעדיגן מענשן ניט טרעפן, און ווער
שמועסט נאָך זומער-צייט... זומפן נישט דורכצוגעהן...
— ווי דו ווילסט, זיך קאָנסט אויסקלייבן איינס
פון די צוויי: אָדער שטאַרבן פון הונגער, אָדער לעבן
ווי אַ מענש...

יעלעסקאַ האָט זיך באַטראַכט און פאַרט מסכים
געווען. און די סוחרים האָבן אים טאַקי געשיקט שפייז,
קליידער און פולווער בלויז אויף איין יאָר. און נאָכ-
דעם האָט עס שוין יעלעסקאַ געמוזט קויפן פאַר זיין
אייגן געלט, וואָס ער האָט אָפגעלייזט פון זיין יאָגד און
פישעריי, און אָט אַזוי האָט ער דאָס געדעבט אין וואַלד.
אַ יאָר געהט אַוועק, אַ יאָר קומט, און יעלעסקאַ ווערט
אַלץ עלטער און עלטער. פאַר איין זאַך האָט ער זיך
געשראַקן, טאַמער שטאַרבט ער, וועט אַפילו ניט זיין
ווער סיאָל אים מקבר זיין.

II.

ביז די טייכן האָבן זיך געשטעלט און די פורן האָבן געקאָנט קומען איז נאָך געווען גענוג צייט, און דער אַלטער האָט נאָך באַוויון עטליכע מאָל צוגעהן אין וואַלד אַרײַן אויף יאָגד. דער וואַלד איז געווען אי-בערגעפולט מיט פעטע וואַלד-הינער, אָבער ס'האָט ניט געלוינט זיי צו שיסן, אין דער וואַרם וואַלטן זיי קא-ליע געוואָרן. דער אנגעשטעלטער, וואָס איז געפאָרן מיט די פורן, פלעגט מיט גרויס פאַרגעניגן שטענדיג קויפן ביים אַלטן זיינע וואַלד-הינער, ווייל די וואַלד-הינער פון די מקומות זיינען געווען ווייסע און געפילגעוועטע, און האָבן זיך לאַנג געקאָנט האַלטן, און דאָס איז וויכ-טיגער פון אַלץ, ווייל די סטודיאָנער וואַלד-הינער פלעגן אַזש אָנשפאָרן קיין פאַריז. די טשערדינער וואַלד-סוחרים פלעגן זיי אויפקויפן און זיי נאָכדעם אָפשיקן קיין מאַסקווע, און פון מאַסקווע פלעגט מען זיי פאַר-טיעסווייז אָפשיקן קיין אויסלאַנד. דער אַלטער האָט געקענט די גאַנצע געגנט אַרום זיין הייז, אויף אַ שטח פון צוואַנציג ווערסט האָט ער כמעט געקענט יעדן בוים און פון אָנהויב זומער אָן האָט ער שוין געהאַט גע-וואוסט, וואו די וואַלד-הינער האָבן אויסגעלעגט זייערע אייער, וואו די יונגע עופעלאַך האָבן זיך געשפייזט און געפיטערט. און ווען די עופעלאַך זיינע אונטערגעוואַקסן, האָט ער אויך געוואוסט וויפיל הינדלאַך ס'איז פאַראַן אין יעדער געזינדל. אָבער פאַר זיך אַליין פלעגט ער קיינמאָל ניט הרגענען אַפילו קיין איין הינדעלע ניט,

ווייל דאָס איז געווען זיין בעסטע און טייערסטע סחורה:
פאַר וואָלד-הינער פלעגט ער דאָס וויכטיגסטע באַקומען—
פולווער און שרויט.

די היינאַריגע יאָגד האָט זיך אים איינגעגעבן מער
פון אַלע מאָל: ער האָט באַוווּזן צוגרייטן מער פון
דרייסיג פאַר און האָט זיך נאָר געשראַקן פאַר איין זאַך—
טאַמער וועט אָנהויבן לאָזן, און די פורן וועלן זיך פאַר-
האַלטן אין וועג. אזא זאַך האָט זיך גפילו זעלטן ווען
געמאַכט אויף דער סטודיאָנאַיאַ, אָבער דאָך האָט עס
אַמאָל געקאָנט טרעפן אויך.

— נו, איצט האָבן מיר זיך אַ ביסל באַזאָרגט מיט
פראַוויאַנט אויך. — האָט דער אַלטיטשקער דערקלערט זיין
הונט, מיט וועלכן ער פלעגט זיך צונויפרייזן, ווי מיט
אַ מענשן. — און ביז די פורן וועלן פירן ברויט קיין פע-
טשאַראַ, וועלן מיר זיך פאַרדינען אויף עסן אויך... דער
עיקר איז זאָלן מיט דעם זעהסטו, דאַרפן מיר זיך באַזאָרגן,
ס'זאָל אונז קלעקן אויף אַ גאַנץ יאָר. ווען מיר זאָלן
האָבן זאָלן, וואָלטן מיר געווען רייך, טאַקי אמתע
גברים...

דער אַלטער פלעגט תמיד רעדן פון זאָלן.
— אַך, ווען איך זאָל האָבן זאָלן, וואָס וואָלט מיר,
אַ שטייגער, געפעלט?

איצט פלעגט ער כאַפן פיש בדוּז פאַר זיך
אַליין, און די איבעריגע פלעגט ער טריקענען, אָבער
וואָס פאַר אַ ווערט האָבן דאָס געטריקנטע פיש? ווען
ער זאָל אָבער האָבן זאָלן, וואָלט ער די פיש געזאָלצן.

ווי דאָס טוען די פעטשאַרער סוחרים, און וואָלט פאַר
זיי אָפּגעלייזט צוויי מאָל אזוי פיל, ווי איצט. אָבער זאָלן
האַט געקאָסט שרעקליך טייער, און מ'האַט כאַטש גע-
דאַרפט קויפן אַ פּוד צוואַנציג, — וואו זשע נעמט
מען אַזאַ מטמון געלט, אז מ'קומט קוים דורך אזוי אויך.
דערהויפּט פלעגט עס אים אַרן זומער-צייט, ווען ער
פלעגט אַמאָל שיסן אַ הירש: דאָס פרישע פלייש ווערט
גלייך קאָליע. צוויי טעג קאָן מען עס נאָך עסן, און
נאָכדעם—נעם און וואַרף עס אַרויס! געטריקנט הירשן-
פלייש—איז האַרט ווי האָלץ.

און אַט האָט זיך געשמעלט די סטודיאָנאַיאַ אויך.
דאָס קאָלטע באַרג-וואַסער פּרירט ניט אזוי גיך, און
נאָכדעם ווערט אָפּילו דאָס אייז אויך דורכגעגעסן דורך
די קוואַלנדיגע פּאָלאָנקעס—דאָס שלאָגן די קוואַלן פון
דער ערד אַרויס, דער אַלטער האָט איצט צוגעגרייט אַ
סך פרישע פיש, וועלכע ער פלעגט איצט קאָנען פּרירן
פונקט אזוי, ווי די וואַלד-הינער, ס'איז נאָר שלעכט, געווען
וואָס די צייט איז געווען קירץ. יעדן טאָג האָבן
געקאָנט אָנקומען די פּורן.

— אַט באַדה, מוזאַרקאַ, וועלן די פּורן קומען און
אינו ברענגען עסן.

אייגענטליך, איז דאָס ברויט ביי אים אויסגעגאַנגען
ביי די ערשטע פרעסט, און ער פלעגט שוין צומישן
צום ביסל מעל, וואָס איז אים געבליבן, צעשטויסענע
געטריקנטע פיש. עסן פלייש מיט פיש אָהן ברויט האָט
ער ניט געקאָנט. אין דריי טעג אַרום ווערט עס נמאָס,

מ'קאן עס פשוט אין מויל ניט נעמען. אמת טאקי די
סאמאיעדן און די וואָגולן שפּיין זיך נאָר מיט פּיש.
ווייל זיי זיינען שוין דערצו געוועהנט, אָבער דער רוס
איז געוועהנט צו ברויט און קאָן אָהן דעם ניט לעבן.
די פּורן זיינען געקומען אומגעריכט. דער אַלטער
איז געשלאָפּן, און מיט אַמאָד האָט זיך דערהערט דאָס
סקריפען פּון רעדער און געשרייען.
— היי, זיידעשי, לעבסט נאָך? .. געסט זיינען געקומען,

שוין לאַנג זיך ניט געזעהן!
דער אַלטער איז געווען זעהר איבערראַשט, וואָס
מוזגאַרקאָ איז פאַרשלאָפּן די פּורן. געוועהנליך פּלעגט
ער זיי דערפּיהלן, בעת זיי זיינען נאָך געווען צוויי
ווערסט פּונם הייז, און היינט האָט ער זיי פאַרשלאָפּן.
ער איז אַפּילו ניט אַרויסגעלאָפּן פּון שטיבל צו בילן
אויף די פּערד, ער האָט זיך אַ פאַרשעמטער פאַרקליבן
אונטערן באַנק-בעטל און אַפּילו קיין פיפּס ניט געטאָן.
— מוזגאַרקאָ, ביזט פּון זיינען אַראָפּ! .. האָט זיך דער
אַלטער געוואונדערט. — פאַרשלאָפּן די פּורן. אַך, דאָס
איז ניט גוט! ..

דער הונט איז אַרויסגעקראָכן פּון אונטערן בעטל,
אַ לעק געטאָן זיין האַנט און איז ווידער פאַרשוואונדן,
ער האָט זיך אַליין געפּיהלט שולדיג.
— עך, ער איז שוין אַלט געוואָרן, דעם חוש הריח
פאַרקאָרן. — האָט דער אַלטער זיך געקלאָגט, און ער איז
שוין טויבלעך אויף דעם לינקן אויער אויך.
געקומען זיינען אַ פּורן פּופּציג... די שטענדיגע

סוחרים פלעגן מיטן ערשטן שליט וועגס שיקן קיין פע-
טשאַראַ ברויט, זאָלק, פאַרשיידענע עסנוואַרג און משכירים
צו כאַפן פיש, און פון דאָרט פלעגן זיי אַרויספירן פרישע
פיש. און דערצו האָט מען זיך געדאַרפט איינלן, כדי צו
ברענגען די פיש פריהער פון אַנדערע, — ס'רוב איז
איז דאָס געווען פעטשאַרער סיאַמגאַ, וועלכע האָט גע-
האַט אַ שם אין דער וועלט, די פורן האָבן געדאַרפט
דורכמאַכן דעם שווערן וועג אין משך פון צוויי וואָכן,
און די פורמאַנעס פלעגן שלאָפן נאָר דעמאָלט, ווען די
פערד פלעגן זיך אָפּשטעלן איבערכאַפן דעם אָטעם און אָפּ-
עסן. דערהויפּט פלעגט מען זיך איינלן צוריקוועגס. דע-
מאָלט האָט מען זיך שוין אין ערגיץ ניט אָפּגעשטעלט,
און דער וועג איז געווען אַ שרעקליכער, ס'רוב איז
אויסגעקומען צו פאָרן דורך בערג. דער וועג איז אַ
שטיינערדיגער, די שליטנס זיינען ניט קיין אונטערגע-
שמידטע, און איבער די טייכלאָך איז דאָס אייז צעאַקערט
און צעשווענקט. די בעסטע פערד פלעגן דאָ אומקומען,
און די מענשן פלעגן אַרבעטן איבער די כוחות: אַרויפ-
שלעפן אויף די אייגענע פהייצעס דעם וואָגן אויף אַ
באַרג, אַרויסשלעפן אים פון וואַסער, פון צעאַקערטן
אייז. און בזיוו די קאָלווער פורמאַנעס פלעגן זיך נעמען
צו דער דאָזיגער שווערער פאַרשאַלטענער אַרבעט, ווייל
דערצו פלעגט זיי טרייבן די נויט.

אינים ווינטער-הייל אויף דער סטודיאָנאַיאַ פלעגן
זיך די פורן אָפּשטעלן. אנשטאָט צוויי, פלעגן דאָ די
פערד רוהען גאַנצע פיר שעה. די קאָזאַרמע פלעגט

דער אַלטער נאָך פּריהער אויסהייצן די פּורמאָ-
נעס האָבן אַרײַנגעפירט די פּערד אין אײנפאַרהויז און
זײ געגעבן עסן, און אַליין האָבן זײ זיך אויסגעצויגן
אויף די נאַרעס און באַלד אײנגעשלאָפן. נאָך אײנער
איז נײט געשלאָפן, דאָס איז געווען אַ יונגער אָנגע-
שטעלטער, וועלכער איז דאָס ערשטע מאָג געפאָרן קײן
פּעטשאַראָ. ער איז געוועסן בײם אדטיטשקן אין שטיבל
און מיט אים געשמױעסט.

— און דו האָסט גאָר קײן מורא נײט צו וואוינען
אין וואַלד, זײדעשי?

— און פאַרוואָס זאָג איך מורא האָבן? שײן דער-
צו געוועהנט געוואָרן. פון קײנערהײט אן אויסגע-
וואַקסן אין וואַלד.

— ווי-זשע האָט מען דאָס נײט מורא: אײנער
אַליין אין וואַלד?...

— איך האָב מיר אַ הונט... פאַרברענגען מיר
זיך בײדע די צײט. ווינטער צײט קומען אַן סטאַדעס
וועלף, זאָגט ער מיר נאָך פּריהער אָן ווען זײ ווערן
קומען צו גאַסט. ער דערפיהלט... ער איז אַ דורכגעטריבע-
נער: ער פאַרפירט זײ נאָך אַליין, זײ גיבן זיך אַ דאָז נאָך
אים, און איך טרעף זײ מיט דער ביקס... אַ קלוגער
הונט! ער קאָן נאָר נײט רעדן, ווי אַ מענש. איך וועד
צו אים שטענדיג, ווען נײט, קאָן מען זיך נאָך אָפגע-
וועהנען צו רעדן...

— און וואו האָסטו אים באַקומען, זײדעשי?
— גאָט האָט מיר אים צוגעשיקט... מיטאַר עס אַפילו

ניט זאָגן, אָבער ס'איז פאָרט אַזוי. ס'איז שוין אַ מעשה
פון אַ יאָר צעהן... שוין זעהר לאַנג איז דאָס געווען.
ווינטער-צײַט בין איך מיר אײַנמאַך אויף מײַנע סקוס
אַוועק, אין די בערג נאָכשפירן הירשן... געהאַט האָב איך
מיר דעמאָלט אַ הינטל, פון קאַלוואַ האָב איך עס מיר
נאָך געבראַכט. נו, מ'קאָן קײַן טענה ניט האָבן, אַ גאַנץ
נישקשהדיג הינטל: ער פּהעגט זיך לאָזן נאָך אַ חיה.
אויסשפירן אַ פּייגל, אַ וועווריק, —אַלץ ווי ס'דאַרף
צו זײַן... איז אָט, געה איך מיר מיט אים אין וואַלד, און
פּרוּצים, אַז אָט דער מוזגאַר קאָ גיט זאָס אַ שפּרונג צו
מיר! ער האָט מיך אַפילו איבערגעשראַקן... ס'איז בײַ
אונז ניט שײך, אַז אַ יאָגד-הונט זאָל אונז צוגעהן צו אַ
ווילד-פּרעמדן און באַלד היימיש ווערן, ווי ס'זאָל זײַן
בעד-הבית זײַן, און ער—האָט זיך גלייך אַלאַז געטאַן צו
מיר. זעה איך, אַז ס'איז עפּיס ניט גלאַט, און ער קוקט
אַדן אויף מיר מיט קלוגע אויגן, אין פּירט מיך אַדן
ווייטער. און וואָס מײַנסטו, פּרודערל מײַנער, ער האָט
מיך טאַקי צוגעפּירט! זעה איך אין טאַל עפּיס אַ מין בײַדל
פון צווייגן און פון בײַדל געהט אַ פאַרע... געה איך
צו, אין בײַדל ליגט אַ וואָגל, אַ קראַנקער, הייסט עס,
און ער איז אָפּגעשטאַנען פון זײַן קאַמפּאַניע. פּשוט: אַ
מענש שטאַרבט, ער איז קראַנק געוואָרן אין מיטן דער
יאָגד, און די איבעריגע וועלן דאָך אויף אים ניט וואַרטן.
אַז ער האָט מיך דערזעהן, האָט ער זיך דערפּרעהט, און
קאן קײַן וואַרט ניט אַרויסרעדן, קוים ער זשיפעט...
ער דערצעהלט מער מיט די הענט... איז אָט, האָט ער

דאָס מיך געפענשט מיט דעם דאָזיגן הונט... ער איז גע-
שטאָרבן אויף מיינע הענט, און איך האָב אים מקבר
געווען אין שניי. פאַרדעקט מיט צווייגן און פון אויבן
האָב איך נאָך צוגעפרעסט דעם קבר מיט אַ קלאַץ, די
וועדף זאָלן אים ניט אויפעסן. און מוזגאַרקאָ איז, הייסט
עס, שוין ביי מיר געבליבן... דאָס האָב איך אים אַ נאָמען
געגעבן נאָכן טייכל, נעבן וועלכן דער וואָגוד איז גע-
שטאָרבן: דאָס טייכל הייסט מוזגאַרקאָ, נו, האָב איך דעם
הונט אויך אזוי אָנגערופן... ער איז אַ קלוגער, פאַר-
שטאַנדיגער הונט... געהט דורך דעם וואַלד, איז כאַטש
נעם אַ בעזים און קער אויס—וועסט שוין גאַרניט געפינען.
מיינסט אַוודאַ, אַז ער פאַרשטעהט ניט, אַז מ'רעדט איצט
פון אים? ער פאַרשטעהט אַלץ.

— פאַרוואָס ליגט ער דאָס אונטערן בעט?

— ער שעמט זיך, ער האָט די פורן פאַרשלאָפן.
ער איז שוין אַלט געוואָרן. ער האָט מיר צוויי מאָל
געראַטעוועט דאָס לעבן פון אַ בער: דער בער האָט זיך
אַלאָז געטאָן אויף מיר, און ער האָט אים אָפגעשטעלט.
פריהער, אַז איך בין נאָך געווען בכוח, פלעג איך מיט אַ
ראַגאַטקע זיך לאָזן געהן אויף בערן, און נאָכדעם, אַז איינער
האָט מיך צעמזיקט, מוז איך שוין זעהן אים אַוועק-
פטרין מיט דער ביקס. זעהסטו, צו אים דאַרף מען אויך
האַבן שכל, ווי אים אַרויסצובאַקומען: אַ שכלדיגע חיה.
— נו, ווינטער-צייט מוז דיר, מסתמא, זיין אומעטיג

איינער אַליין צו זיצן אין שטיבל?

— שוין געוועהנט געוואָרן... נאָר, אַז ס'קומט יום

טוב-צייט, ווערט עפיס אומעטיג אויפן האַרצן. מענשן
פרעהען זיך, און ביי מיר אונטערן פענסטער וואָיען וועלן.
דער אָנגעשטעלטער איז זעהר אַ וואוילער בחור,
נאָך אַ יונגער, און אַלץ וויל ער וויסן. יעלעסקא האָט
זיך דערפרעהט, וואָס ער קאָן אים אויסדערצעהן אַלץ
פון זײַן איינזאַמען, פאַרוואַרפענעם לעבן אין וואַלד.

— איך האָב מיר אויך מײַנע ימים-טובים, מײַן
פריינט, פריהלינגס-צײַט, בשעת די פויגלען הויבן אָן צו
פליהען פון די וואַרים-לענדער, איז ביי מיר דער גרעסטער
יום-טוב. און וויפיל קומען דאָס צו פליהען: אַ וועלטו די
גאַנצע סטודיאָנאיא איז אזוי ווי באַשאַטן מיט זײ. און
פלער לײ פויגלען וועסטו זאָ געפֿינען — אי קאַטשקעס, אי
גענז, אי שוואַנען, אי מעוועס, אי גאַגאַרעס. געהסט
אַרויס אינדערפריה — הערט זיך אַזש אַ זיפצן איבער דער
סטודיאָנאי אַ און ס'איז גאָר ניטאָ קײן שענער באַשעפעניש,
ווי די פויגלען — טאַקי גאַטס באַשעפענישן. טויזנטער
ווערסט פליהען זײ, ווערן מיד, אויסגעמאַטערט און
צופרידן פונם מקום-מנוחה. געקומען צו פליהען אָפגע-
רוהט אַ טאָג און באַלד זיך גענומען בויען אַ נעסט פאַר
זיך. און איך געה מיר אַרום און קוק זיך צו: גאַט האָט
מיר געסט צוגעשיקט און ווי זײ פלאַפלען דאָס! הערסט
אַמאָל זיך צו, הערסט, און אין דײַנע אויגן שטעהען טרערן.
ס'אַראַ ליבע באַשעפענישן זײנען דאָס די זומער-
פויגלען! איך ריר זײ קײנמאָל ניט, ווייל זײ זײנען פון
גאַט געשיקט. און אז זײ נעמען נאָך בויען זײערע נעסטן,

איז עס טאָקי אַ ברכה פון זײַן ליבן ואָמען. אַ מענש
וועט אַזוינס ניט גויסבויען. און נאָכדעם לאָזן זיך די
מוטערס מיט זייערע עופּעלאַך אַרויס אויף דער סטו-
דיאַנאַיאַ. סאַראַ שענקײט, אַ מחיה צו קוקן, זיי שווימען
זיך, פּליוסקען זיך און פּילדערן. דער זומער געהט פאַר
מיר דורך, ווי אַן אמתער יום-טוב, און אין האַרבסט קלייבן
זיי זיך ווידער צונויף אין שאַרעס: שוין צײט זיך
צו לאָזן אין ווייטן וועג. און זיי טוען דאָס, זאָלסט זעהן,
פונקט ווי מענשן: פּילדערן, רעשן, לערנען די יונגע, און
נאָכדעם געמען זיי און הויבן זיך אויף. גאַנץ פריה הויבן
זיי זיך אויף און פליהען אַוועק, און בראש פון זיי אַלע-
מען פליהט דער פירער. און סײַנען פאַראַן צווישן זיי
אויך אַזעלכע, וואָס פאַרבלייבן דאָ אויפן ווינטער:
שוואַכע אָדער גאָר יונגינקע: וואָס האָבן זיך שפּעט
אויסגעפיקט פון די אייער, סײַז פשוט אַ רחמנות
אויף זיי צו קוקן. זיי שרײַען, געביך, בעת איבער זיי-
ערע קעפּ נעמען פליהען אַ שאַרע גאָך אַ שאַרע. די
סטודיאַנאַיאַ הויבט אָן צו פּרירן. שווימען זיי און שווימען
ווייט פון ברעג, וואו דאָס וואַסער איז גאָך ניט פאַר-
פרוירן, און נאָכדעם דרעהען זיי זיך אין די פּאָלאַנקעס.
נו, זעהסטו, שײס איך שוין פון רחמנות! פאַרוואָס זאָלן
זיי זיך דאָס מאַטערן, אלצאיינס וועלן זיי אומקומען, און
שנאָגען האָבן איך אויך דאָ אויפן ברעג, אין די זומפן.
איטליך באַשעפּעניש אין זײַן אַרט. איינס, זעהסטו, מײַן
ליבער פּריינט, פעלט מיר: שוין עטליכע יאָר, אַז איך
בעט די פּורמאַנעס, זיי זאָלן מיר ברענגען אַ האָן. ווינטער
זײַנען די נעכט לאַנג, אָהן אַ סוף, און דער האָן וואַלט

מיר אָנגעזאָגט, ווי שפּעט ס'איז.

— נו, נו, איך וועל דיר שוין ברענגען. צוריקוועגס.
אז גאָט וועט העלפּן, וועל איך דיר שוין ברענגען א
האַן, שוין איינמאָל אַ האַן.

— אָט-אָט, וואָלסט פשוט מחיה געווען אַן אַלטן
מענשן. אין דרייען וואָלט אונז פּרעהליכער געוואָרן!
ווינטער איז אומעטיגליך אַ ביסל, ס'ווערט עפּיס קא-
לאַמוטנע אויפן האַרצן פון דער טויטער שטידקייט, און
דער האַן וואָלט געקרעהט און ס'וואָלט געוואָרן פּרעה-
ליכער. ס'איז ניט קיין פשוט באַשעפּעניש, דער האַן
ניט געפינען נאָך אזאַ בריאה, וואָס זאָל די שעה אויס-
קרעהען. און ער איז טאַקי צוליב דעם באַשאַפּן געוואָרן.
ער זאָל דינען דעם מענשן.

דעם אָנגעשטעלטן האָט מען גערופן פּלעגאַנט. ער
האַט געגעבן דעם אַלטן יעלעסקאַן אי מעל, אי זאַדן,
אי אַ ניי העמד, אי פּולווער, און צוריקוועגס פון
פּעטשאַראַ האָט ער אים אויך געבראַכט אַ מתנה.
— זיידעשי, איך האָב דיר געבראַכט אַ זייגער, - האָט
ער פּרעהליך אַ זאָג געטאָן, דערדאַנגענדיג דעם אַלטן
דאָס זעקל מיט'ן האַן.

— אַך, אָט דאָס היינט אַ טייערער, וואוילער בחור
מיט וואָס וועל איך דיר דאָס קאַנען אַפּדאַנקען? נו,
זאָל דיר גאָט געבן, וואָס דו ווינשסט זיך אַליין. מוזט
דאָך, אַוודאי האָבן ערגיין וואו אַ כלה.

— יאָ זיידעשי, פאַראַן, - האָט פּלעגאַנט פּרעהליך געענ-
פּערט, אַ טרייסל טוענדיג מיט זיינע ווייס-פּלאַקסענע האַר.

— נו, וועל איך זיך שוין סטארען א סויבל צו-
גרייטן פאר דיין כלה. איבעראיפאר, אז דו וועסט פארן
קיין פעטשארא, וועל איך אים דיר צוגרייטן. איך האָב
אים שוין אפילו באַמערקט.

די פורן זיינען אוועקגפארן. און דער אַלטער איז
זיך ווידער געפליבן איינער מיטן האָן. ס'אראַ פרייד!
א קיילעכדיג הענדל, דאָס קעמעלע—א רויטס, געהט עס
זיך ארום איבערן שטיבל און איטליכס פעדערל שפילט,
און ביינאכט, ווען ער נעמט דאָס קרעהען. ס'אראַ פרייד,
ס'אראַ נחת! אלע פריהמאָרגן פלעגט דער אַלטער שמועסן
מיטן האָן, און מוזגארקא פלעגט הערן.

— וואָס ביזט אים מקנא, אַלטער? — פלעגט
דער אַלטער רעדן מיטן הונט. דו ווייסט נאָר איין זאך -
בילן. אָבער פרוב נאָר און טו אַ קרעה. ווי אַ האָן!
און דער אַלטער האָט באַמערקט, אז מוזגארקא איז
שוין עפּיס ניט דאָס, וואָס געווען. ער געהט עפּיס ארום
אזוי אומעטיג, אָפגעלאָזן. עפּיס איז ער ניט מיט אַלע-
מען. ס'קאָן זיין, אז די פּורמאַנעכ האָבן אים אַ גוט אויג
געגעבן.

— מוזגארקא, וואָס איז מיט דיר, טייערינקער? וואָס
טוט דיר וועה?

ליגט זיך מוזגארקא אונטערן בעטל, דעם קאָפּ אויף
די לאַפעס אוועקגעלעגט און פינטעלט מיט די אויגן.
דער אַלטער איז אַזש צעטומעלט געוואָרן: אַזא
אומגעריכטער אומגליקו און מוזגארקא ליגט אַלץ, ער עסט
ניט, שדאָפּט ניט און לאָזט זיך אַפילו ניט הערן.

— מוזגארקא, טייערינקער מיינערן
— מוזגארקא האָט אַ מאַך געטאָן מיטן עק, ער איז
צוגעקראָכן צו זײַן בעל-הבית, אים אַ לעק געטאָן די
האַנט און שטיד זיך צעוואָיעט. אַך, ליבער, ס'איז שלעכט,
ס'איז ביטער!

III

דער ווינט שפּאַצירט אַרום איבער דער סטודיאָנאַיאַ,
טרייבט אָן בערג מיט שניי, בלאָזט און פייפט איבער
וואַלד, ווי אַ סטאַדע הונגעריגע וועלך זאָלן דאָס וואָיען,
און יעדעסקאַים הייזעלע איז אינגאַנצן פאַרטרונקען גע-
וואָרן אין שניי, ס'שטארצעט מער ניט אַרויס דער קוי-
מען, פון וועלכן ס'שדענגעלט זיך אַ דין, געקרייזט בלוי
רויכעלע...

די פּורגאָ* וואָיעט שוין די אַנדערע וואָך! שוין
צוויי וואָכן, ווי דער אַלטער איז ניט אַריבערגעטראָטן
די שוועל פון זײַן הייז און ויצט דאָרט אַלץ מיט זײַן
קראַנקן הונט, און מוזגארקא ליגט און זשיפעט קוים.
מוזגארקא שטאַרפט.

— ליבענקער מיינער...— ווינקט דער אַלטער און
קושט זײַן געטרייען פריינט. — טייערער, זאָג, וואָס טוט
דיר וועה? ...

און מוזגארקא ענפערט גאַרניט. ער האָט שוין
לאַנג דערפיהלט דעם טויט און שווייגט. דער אַלטער
וויינט, ווערט אויס מענש און קאָן גאַרניט טאָן: פון
טויט איז קיין רפואה ניטא. אַך, ס'ארא וועהטאג, דאָס
האַרץ ווערט אוש צעריסן!.

מיט מוזגארקאין איז אָפּגעשטאָרפּן דעם אַלטנס לעצטע האָפענונג. אוי, ס'איז אים שוין גאָרניט, גאָרניט געבליבן אויסער דעם טויט. ווער וועט אים איצט אויסזוכן אַ וועוו-ריק, ווער וועט אים איצט בילן אויף אַ וואַלד-הון, ווער וועט אים איצט אויסשפירן אַ הירש? — ס'הייסט פשוט שטאַרבן אָהן מוזגארקאן, אויסציהען זיך און שטאַרבן פון הונגער. דאָס ברויט וועט קוים קלעקן נאָך אויף אַ חודש, און נאָכדעם, כאַטש נעם ציה זיך אויס און שטאַרב... די פּורגאַ יאָמערט, און דער אַלטער זיצט און טראַכט, ווי ער האָט דאָס געלעבט מיט מוזגארקאן, ווי ער איז מיט אים געגאַן אויף דער יאָגד אין זיך פאַרדינט דאָס שטיקל ברויט, וואָס וועט ער איצט טאָן אָהן אַ הונט? און דאָ זיינען נאָך די וועלף געקומען... זיי האָבן דערפיהלט דעם אומגליק, און זיינען געקומען צום הייז און אָנגעהויבן וואַיען. אַ גאַנצע נאַכט האָבן זיי אָפּגעוואַיעט, דאָס האַרץ האָט זיך אים שיער ניט צע-ריסן. ניטא שוין ווער ס'זאָג זיי איבערשרעקן, בילן אויף זיי און פאַרנאַרן צו אים, ער זאָג זיי קאָנען שיסן... אין דער אַלטער האָט זיך דערמאַנט די מעשה, וואָס האָט זיך מיט אים געטראָפּן, אַ מעשה מיט אַ בער אַ נע-ונדניק. מיט דעם דאָזיגן נאָמען רופט מען די בערן, וועלכע האָבן ניט באַוויזן אַריינצוקריכן צו דער צייט אין זייער נאָרע, און וואַנדלען אַרום אַ גאַנצן ווינטער איבערן וואַלד. אַ נע-ונדניק איז די געפערליכסטע חיה... איז אַט, האָט אַזאַ מין בער דערשמעקט דעם אַלטנס הייז מיט'ן ביסל עסנוואַרג, ווי ס'פלעגט נאָר ווערן נאַכט

ער איז שוין דאָ צוויי מאָל איז ער אַפילו אַרויפגע-
קראָכן אויפן דאך און גענומען צעשארן דעם שניי מיט
די לאַפעס. נאָכדעם האָט ער אויסגעבראַכן די טיר פון
דער קאַזאַרמע, און האָט אַוועקגעשלעפט אַ גאַנצן זאַק
מיט פיש. דער בער איז אים פשוט דערגאַן די יאָרן,
דער אַלטער האָט עס שוין מער ניט געקאַנט איבער-
טראָגן, איז ער אין כּעס געוואָרן אויף אים, אָנגעדאָדן די
ביקס און איז אַרויסגעגאַן צו אים מיט מוזגאַרקאַן. דער
בער איז גלייך אַרויף אויפן אַלטן און וואָלט אים געוויס
געווען צעמזיקט, איידער ער וואָלט נאָך באַוויון אויס-
צושיסן אין אים, אָבער מוזגאַרקאַ האָט אים געראַטע-
וועט. ער האָט אַ נעם געטאָן דעם בער פון הינטן און
אים אַוועקגעזעצט אויף די הינטערשטע לאַפעס, און יע-
לעסקאַס קויד האָט פון ניט טרעפן ניט געוואוסט... און
דאָס איז דען דער איינציגער פאַל, וואָס דער הונט האָט,
אים געראַטעוועט פון טויט? ...

פונקט ערב ווינטער-חגא איז מוזגאַרקאַ אויסגע-
גאַן. ס'איז געווען אין מיטן מאָרט, אין דרויסן איז גע-
ווען אַ מוראדיגער, קנאַקנדיגער פראַסט. יעדעסקאַ איז
געלעגן אויף זײַן באַנק-בעטל און געדרימלט. פּלוצים
האָט אים אַזוי ווי אַ שטאָך געטאָן אין האַרצן. ער איז
גלייך אַראָפּגעשפרונגען, צעבלאָזן דאָס פּייער, אָנגעצונדן
אַ קינדל און איז צוגעגאַן צום הונט. — מוזגאַרקאַ איז
שוין געווען טויט. — מוזגאַרקאַ, מוזגאַרקאַ... — האָט דער
אַלטער געוויינט, קושנדיג זײַן טויטן פּריינט. — וואָס וועל
איך טאָן אָהן דיר?

יעלעסקא האָט ניט געוואָלט, אַז די וועלף זאָלן
אויפּעסן זײַן טױטן מוזגאַרקאַן, און ער האָט אים באַ-
גראָבן אין קאַזאַרמע. דרײַ טעג נאַכאַנאַנד האָט ער
געהאַקט די פאַרפרוירענע ערד, אַ קבר געהאַקט און
מיט טרערן אין די אויגן באַגראָבן זײַן אײַנציגן איבער-
געגעבענעם פּרײַנט.

געבליבן איז אים נאָר דער האָן, וועלכער פּלעגט
ווי אַלע מאָל וועקן אים בײַנאַכט פּון שלאָף. דער אַלטער
פּלעגט זיך אויפּכאַפּן און זיך דערמאַנען אן מוזגאַרקאַן.
און ס'פּלעגט אים ווערן אַזוי קאַלאַמוטנע אויפן האַרצן.
ס'איז אַפּילו נײַטא מיט וועמען אויסצורעדן אַ וואָרט.
מ'קאָן ניט זאָגן, דער האָן איז טאַקי אַ טײַערער, אויס-
געצײכנטער פּויגל, אָבער ניט מער, ווי אַ פּויגל, און
הויבט גאָר ניט אָן צו פאַרשטעהן.

— עך, מוזגאַרקאַ! — פּלעגט דער אַלטער איבער-
חזרן עטליכע מאָל אין טאַג, פּיהלנדיג, אַז אַלץ הויבט אים
שוין אָן צו פאַלן פּון די הענט.

אומגליקליכע מענשן סטאַרען זיך צו פאַרגעסן זײַ-
ערע צרות בעת דער אַרבעט. אַזוי איז עס אויך דאָ
געווען. דאָס ברויט איז שוין אויסגעגאַן, און ס'איז שוין
צײַט געווען, אַז יעלעסקאַ זאָל אַ טראַכט טאָן פּון זיך
אַלײַן. און דער עיקר האָט ער געפּיהלט, אַז ער קאָן שוין
מער ניט פאַרבלייבן אײַנער אַלײַן אין שטיבל.

— עך, איך וועל אַלץ אַוועקוואַרפּן, איך וועל מיר געהן
צו דער קאַלואַ, און ס'קאָן זײַן, אַז איך וועל מיך נאָך קאַנען
דערקלייבן קײַן טשערדין! — האָט דער אַלטער באַשלאָסן.

ער האָט צורעכטגעמאַכט די סקוט. אויף וועלכע ער
האָט נאָך יונגערהייט געטריבן הירשן, געמאַכט זיך אַ זעקל,
אַהין אַריינגעדעגט דעם רעשט ברויט, וואָס האָט אים
געקאָנט קלעקן אויף פינף טעג, זיך געזעגנט מיט מוז-
גארקאס קבר און זיך אַוועקגעלאָזט אין וועג אַריין.
ס'איז אַ רחמנות געווען אויפן האָן, אים צו לאָזן אַליין,
און יעדעסקאַ האָט אים מיטגענומען מיט זיך; ער האָט
אים אַריינגעזעצט אין זעקל און געטראָגן אויף די פלי-
צעס. דער אַלטער איז אַוועק ביזן שטיינערדיגן פארבארג,
ער האָט זיך אַרומגעקוקט אויף זיין הינד און זיך
צעוויינט; ס'איז אים אַ שאַד געווען דאָס וואַרימע, איינ-
געזעסענע שטיבל, וואו ער האָט אזוי פיל טעג און נעכט
פאַרבראַכט.

— מוזגארקא, מוזגארקא...

דער וועג איז געווען אַ שווערער, פריהער איז
אויסגעקומען צו געהן אוף די סקוט איבער דער סטודיא-
נאיא. דאָס איז געווען זעהר גרינג, אָבער נאָכדעם האָבן
זיך אָנגעהויבן בערג, און דער אַלטער איז געבליבן אָהן
כוחות, אַמאָל פלעגט ער, ווי אַ הירש, אַרומלויפן איבער
די בערג און איצט קוים צוואנציג ווערט געמאַכט און
האָט שוין קיין כוח ניט, כאָטש נעם ציה זיך אויס און
שטאַרבן... האָט ער זיך אויסגעגראָבן אין שניי אַ טיף
גריבל, אויסגעפעט מיט צווייגעלאך, צעדעגט אַ פֿייערל,
אָפגעגעסן, און זיך אַוועקגעלעגט אַפרוהען. דעם האָן האָט
ער צוגעדעקט מיטן זעקל... ער איז געווען שרעקליך
מיד און איז באַדד איינגעשלאָפן. ווי לאַנג ער איז גע-

שלאָפן, ווייסט ער ניט, ער האָט זיך אויפגעכאַפּט פּונם האָנס קרעהען.

— וועלף...—איז אים געקומען אויף דער מחשבה, ער וויל זיך אויפהויבן, און קאָן ניט, גלייך ווי עמיצער האָט אים צוגעפונדן מיט שטריק, ער קאָן אַפילו די אויגן ניט אויפּעפּענען... דער האָן האָט ווידער אַ געשריי געטאָן און איז באַד אַנטשוויגן געוואָרן, אַ וואָך האָט אים אוועקגעשלעפּט פון גרוב צוזאַמען מיטן זעקל, דער אַלטער וויל זיך אויפהויבן, ער שטרענגט אָן אַלע כוחות און פּלוצים דערהערט ער אַ באַקאַנט בילדן: גלייך ווי ערגיץ-וואו אונטער דער ערד בילט מוזגאַרקאַ, יאָ, יאָ, ס'איז ער... נעהענטער, נעהענטער, פונקט אזוי ווי ער וואָלט אים מיט זיין חוש-הריח אויסשפירן אָט איז ער שוין גאָר נאָהענט, נעבן סאַמע גרוב... יע לעסקאַ עפנט די אויגן און זעהט, ס'איז טאַקי מוזגאַרקאַ און מיט מוזגאַרקאַן איז געקומען דער זעלבער וואַגל, זיין בעל-הבית, וועלכן ער האָט אַמאָל אין וואַד צו קבורה געבראַכט.

— דו ביזטו דאָ, זיידעשי? פּרעגט דער וואַגל און לאַכט—אויך בין נאָך דיר געקומען...

אַ קאַלטער ווינט האָט אַ בלאָז געטאָן, ער האָט אַ כאַפּ געטאָן הויפּנס שניי פון די שפיצן פון די טענענבוים מער און פּיכטעס, און זיי אַ שאַט געטאָן אויף דעם טויטן יעלעסקאַן; אינדערפריה איז שוין פון גריבל אַפילו קיין סימן ניט געווען.

כרטיס פריז

מספר כרטיס: 123456789

שם: ד"ר אברהם יצחק שניידר
תאריך: 15.05.1960
מספר: 123456789
מחיר: 1.60
מקום: תל אביב
חברת: מדינת ישראל

פריז 1.60